

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Ректор МНУ імені В. О. Сухомлинського

В. Д. Будак

2021 р.

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ІСТОРІЯ)»

рівень вищої освіти *другий (магістерський)*

за спеціальністю *014 Середня освіта*

предметною спеціальністю *014.03 Середня освіта (Історія)*

галузі знань *01 Освіта/Педагогіка*

кваліфікація: *Магістр середньої освіти (Історія), вчитель історії профільної середньої освіти*

Розглянуто та затверджено на засіданні
вченої ради

протокол № 29 від 30 серпня 2021 р.

Освітня програма вводиться в дію

з 01 вересня 2021 р.

наказ ректора № 314 від 30.08. 2021 р.

Миколаїв 2021 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми
«СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ІСТОРІЯ)»

1. Вчена рада університету

Протокол № 29 від «30» серпня 2021 р.
Голова вченої ради [підпис] В. Д. Будак

2. Перший проректор [підпис] А. В. Овчаренко

3. Навчально-методична рада університету

Протокол № 9 від «30» серпня 2021 р.
Голова [підпис] О. А. Кузнецова

4. Відділ ліцензування та акредитації

Керівник відділу [підпис] Н. В. Данік

5. Вчена рада факультету педагогіки та психології

Протокол № 1 від «30» серпня 2021 р.
Голова [підпис] О. М. Олексюк

6. Навчально-методична комісія факультету педагогіки та психології

Протокол № 1 від «30» серпня 2021 р.
Голова [підпис] І. С. Чугуєва

7. Кафедра історії

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 р.
Завідувач кафедри [підпис] Н. О. Рижева

8. Розробники:

Керівник проєктної групи (гарант ОП):

Пархоменко Владислав Анатолійович, доцент кафедри історії, доктор історичних наук,
доцент [підпис] «27» серпня 2021 р.

Члени проєктної групи:

Бугдай Наталія Михайлівна, доцент кафедри історії, доктор історичних наук, доцент
[підпис] «27» серпня 2021 р.

Хрящевська Людмила Михайлівна, доцент кафедри історії, кандидат історичних наук,
доцент [підпис]

«27» серпня 2021 р.

Іванова Тетяна Юріївна, вчитель історії та правознавства ЗЗСО № 22 м. Миколаєва,
кандидат історичних наук, доцент

[підпис] «27» серпня 2021 р.

Сантар Руслана Вячеславівна, студентка V курсу спеціальності 014.03 Середня освіта
(Історія)

[підпис] «27» серпня 2021 р.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗОВНІШНЮ АПРОБАЦІЮ

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

1. Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (Ніколаєв І.Є., завідувач кафедри філософії освіти, теорії й методики суспільствознавчих предметів, д.і.н., професор) 23.04.2021
2. Миколаївський муніципальний колегіум імені В.Д. Чайки (Січко С.М., директор, к.і.н., народний вчитель України) 25.05.2021.
3. Миколаївська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 26 (Пастушкова І.С., директор) 22.06. 2021 р.
4. Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників Врадіївської районної ради» (Фасій К.В., відповідальна за консультування вчителів історії та правознавства) 15.04.2021 р.
5. Херсонський державний університет (Кузовова Н.М., к.і.н., доцент, завідувач кафедри історії, археології та методики викладання) 11.06.2021 р.

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі

Прізвище, ім'я, по батькові керівника та членів проектної групи	Найменування посади	Найменування закладу, який закінчив викладач, (рік закінчення, спеціальність, кваліфікація згідно з документом про вищу освіту)	Науковий ступінь, шифр і найменування наукової спеціальності, тема дисертації, вчене звання, за якою кафедрою (спеціальністю) присвоєно	Стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи	Інформація про наукову діяльність (основні публікації за напрямом, науково-дослідній роботи, участь у конференціях і семінарах, робота з аспірантами та докторантами, керівництво науковою роботою студентів)	Відомості про підвищення кваліфікації викладача (найменування закладу, вид документа, тема, дата видачі, тривалість, кількість кредитів/годин)
Керівник проектної групи						
Пархоменко Владислав Анатолійович	Доцент кафедри історії	Миколаївський державний педагогічний інститут імені В.Г. Белінського, 1996, історія та іноземна мова, вчитель історії та німецької мови	Доктор історичних наук, 07.00.06 – історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни. Тема: «Вітчизняна мемуаристика, як джерело з історії національно-визвольних змагань 1914-1921 рр.» Доцент кафедри історії України, 2005 рік	20 років	<p>Наукові публікації:</p> <ol style="list-style-type: none"> Пархоменко В.А. Спогади генерала В. Зелінського як джерело з історії дивізії Синьожупаників Науковий вісник Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського. Історичні науки. – Миколаїв, 2017. – Вип. 1 (43). червень. – С. 136-139. Vladislav A. Parkhomenko “The Image of the Enemy” in the Russian Empire during the Great War // Propaganda in the World and Local Conflicts, 2018. № 5(2): 49-54. Пархоменко В.А. Історико-мемуарна спадщина Л. Чикаленка про події 1919 р. в Україні // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Історичні науки : збірник наукових праць. №1 (47), червень 2019. С. 95-97. Пархоменко В.А. Доля архівів УРСР у роки Другої світової війни // Український історичний журнал. 2019. № 5 (548) С. 59-68. (співавтор) (Web of Science). Пархоменко В.А «Сокільська діяльність у міжвоєнні роки ХХ ст. (за матеріалами Центрального державного архіву громадських об'єднань України)» //Сторінки історії: Збірник наукових праць. 2019. № 49. С.122-133. (співавтор) (Web of Science). Пархоменко В.А. Цифровізація вищої освіти в умовах пандемії: проблеми та перспективи розвитку // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія. 2020. № 64. С.9.-14. (у співавторстві). Пархоменко В.А., Мережні технології в онлайн навчанні у закладах вищої освіти // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць. Вінниця: ТОВ «Друк плюс», 2021. Вип.59. С. 23-36. (у 	<p>Захист докторської дисертації Інститут історії України НАН України (м. Київ) Проходження стажування на базі кафедри історії Миколаївського Чорноморського національного університету ім. П. Могили (26.11.-26.12.2018 р., сертифікат МК № 000090).</p> <p>Підвищення кваліфікації: University of Economy (Bydgoszcz, Poland) Сертифікат від 30.08.2020 по темі: «European and Polish higher education systems: practice, experience, innovative teaching methods» (total 180 hours = 6 credits ECTS) (03.07.2020-</p>

					<p>співавторстві) Участь у конференціях і семінарах 1. Пархоменко В.А. Українізація Херсонського гарнізону в 1917 році // Минуле і сучасність. Таврія. Херсонщина. Каховка. Збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної краєзнавчої конференції. 14-15 вересня 2017 р. Каховка-Херсон: Гілея, 2017. - С.118-120. 2. Пархоменко В.А. Мемуарні свідчення сестри милосердя Т. Варнек як джерело з історії буремних 1917-1920 років. // Актуальні проблеми розвитку країн світу: історія і сучасність: Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 11 травня 2018 р.). — Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2018. – С. 128-130. 3. Пархоменко В.А. Спогади В. Феста як джерело з історії революційних подій на Миколаївщині у 1918 р. // International independent scientific journal. 2020. № 22. С.20-22. Монографії 1.Пархоменко В. А. Директорія УНР та Західноукраїнська Народна Республіка в історико-мемуарній літературі: монографія. Миколаїв: Іліон, 2019. – 212 с. Навчально-методичні посібники 1. Пархоменко В. А. Миколаївщина в роки Української революції 1917-1921 рр. Науково-методичні матеріали / колектив авторів. Миколаїв: МОШПО, 2017. - 150 с. - С. 57-63. 2.Пархоменко В. А. Вітчизняна мемуаристика Української революції 1917-1921 рр. Навчально-методичний посібник Миколаїв, 2019. – 350 с.</p>	<p>21.08.2020) Свідоцтво про закінчення курсу з навчання з англійської мови, що відповідає рівню B2 Certificate № E-59 (Kyiv, Municipal Interlingua Language School, 7 April 2016).</p>
--	--	--	--	--	---	--

Члени проєктної групи

Буглай Наталія Михайлівна	професор кафедри історії	Миколаївський державний педагогічний інститут імені В.Г. Белінського, 1992, спеціальність: історія,	Доктор історичних наук 07.00.02 – всесвітня історія Тема: «Формування зовнішньополітично ї стратегії та реалізація	17 років	<p>Наукові публікації: 1. Буглай Н.М. Вступ Польщі до НАТО: реалізація євроатлантичного вибору // Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини. – Вип. 17. – 2016. – С. 157-165. 2. Буглай Н.М. Нормативно-правове та інституційне забезпечення співробітництва Польщі з НАТО // Наукові записки Вінницького державного педагогічного</p>	<p>Підвищення кваліфікації: University of Economy (Bydgoszcz, Poland) Сертифікат від 30.08.2020 по темі: «European</p>
--	-----------------------------	--	---	----------	---	--

		<p>кваліфікація: вчитель історії та права</p>	<p>пріоритетних напрямів зовнішньої політики Республіки Польща (1995-2005 рр.)»,</p> <p>Доцент кафедри нової та новітньої історії</p>		<p>університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія. – Вип. 25. Збірник наукових праць. – 2017. – С. 311 – 316.</p> <p>3. Буглай Н.М. Польсько-російські відносини на початку ХХІ століття // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – 2017. – Вип. 48. – С. 301–306.</p> <p>4. Буглай Н.М. Зовнішня політика Польщі після вступу до НАТО // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія – 2016. – Вип. 1. – Ч. 2. – С. 137 – 141.</p> <p>5. Буглай Н.М. Польсько-українські економічні взаємини (1995 – 2005 рр.) // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського Історичні науки: збірник наукових праць. – № 1 (41). – 2016. – С. 53 – 58.</p> <p>6. Буглай Н.М. Євро регіони у зовнішній політиці Польщі (1995 – 2005 рр.) // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Історичні науки: збірник наукових праць. – № 1 (43). – 2017. – С. 75 – 80.</p> <p>7. Буглай Н.М. Методологія дослідження зовнішньої політики Польщі (1995-2005) // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Історичні науки: збірник наукових праць – № 2 (46). – 2018. – С. 50 – 56.</p> <p>8. Буглай Н.М. Зовнішня політика Республіки Польща в зарубіжній історіографії // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського Історичні науки: зб. Наук. праць. – № 1 (47). – 2019. – С. 40 – 45.</p> <p>9. Буглай Н.М. Застосування міжпредметних зв'язків для забезпечення якості вищої освіти Неперервна професійна освіта: теорія і практика. Науково-методичний журнал. К.: ТОВ «Видавниче підприємство «Едельвейс». Випуск 3 (64). Серія: Педагогічні науки, 2020. – С. 102–108 (у співавторстві: Заскалета С.Г.).</p> <p>10. Буглай Н.М. Використання штучного інтелекту в освіті // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія,</p>	<p>and Polish higher education systems: practice, experience, innovative teaching methods» (total 180 hours = 6 credits ECTS) (03.07.2020-21.08.2020)</p> <p>Свідоцтво про закінчення курсу з навчання з англійської мови, що відповідає рівню B2 Certificate № E-52 (Kyiv, Municipal Interlingua Language School, 4 February 2021).</p>
--	--	---	---	--	---	---

				<p>теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць. Вінниця: ТОВ «Друк плюс», 2021 Вип.59. С. 14-22. (у співавторстві)</p> <p>Монографії</p> <p>1. Буглай Н.М. «Епоха Кваснеєвського» в зовнішній політиці Республіки Польща (1995-2005 рр.): монографія / Н.М. Буглай. – Миколаїв: Іліон, 2017. – 432 с.</p> <p>Навчально-методичні посібники</p> <p>1. Буглай Н.М. Тестові завдання для перевірки рівня знань студентів спеціальності 6.020302 Історія з курсу: «Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки». Посібник / Автор-укладач Н.М. Буглай – Миколаїв: Іліон, 2016. – 108 с.</p> <p>2. Буглай Н.М. Зовнішньополітичні пріоритети центральноєвропейських країн упродовж кінця 1980-2010-х років // Політичні трансформації у країнах Центральної Європи наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть. Навчальний посібник / Упор. М. Лендшел. – Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2016. – 464 с. (співавтор).</p> <p>3. Буглай Н.М. Історія міжнародних відносин: навчально-методичний посібник / Н.М. Буглай. – Миколаїв: Іліон, 2017. – 160 с. (гриф МОН № 1.4/14-2628 від 13.02.2014).</p> <p>Участь у конференціях і семінарах</p> <p>1. Буглай Н.М. Євроінтеграційна стратегія Польщі наприкінці ХХ ст. та українсько-польські відносини // Південь України у вітчизняній та європейській історії: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (15 – 16 вересня 2016 р., м. Одеса) / ред. кол.: Цубенко В.Л. (гол. ред.), Хмарський В.М. (заст. гол. Ред.), Реєнт О.П. [та ін.] – Одеса: Астропринт, 2016. – С. 370 – 375.</p> <p>2. Буглай Н.М. Концепція Є. Гедройця – Ю. Мерошевського в розбудові зовнішньої політики сучасної Польщі // Zbornik prispevkov z medzinarodna vedecko-prakticka konferencia // Realita a perspektivy vyvoja spolocnosti: socialne, psychologicke a politicke aspekty /28-29 oktobra 2016/. – Vysoka skola Danubius, Sladkovicovo, Slovenska republika, 2016. – S. 159 – 161.</p>
--	--	--	--	---

					<p>3. Буглай Н.М. Торговельно-економічні відносини Польщі та України на межі ХХ-ХХІ століть // Україна – Польща: стратегічне партнерство в системі геополітичних координат: Збірник наукових праць міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 16 – 17 березня 2017 р. – К.: «Міленіум», 2017. – С. 37 – 38.</p> <p>4. Європейський формат польсько-українських взаємин та стратегічне партнерство наприкінці 1990-х рр. // Україна-Польща: історичне сусідство. Матеріали міжнародної наукової конференції 19-20 травня 2017 р. / Ред. кол.: Ю.А. Зінько, О.А. Мельничук та ін. – Вінниця: ТОВ «Нілан- ЛТД», 2017. – С. 381 – 384.</p> <p>5. Буглай Н.М. Особливості розвитку Євроregionу «Ніса» в закордонній політиці Польщі // II International scientific conference «Modernization of the educational system: world trends and national peculiarities»: Conference proceedings, February 22th, 2019. Kaunas: Izdevnieciba «Baltija Publishing». P. 342 – 345.</p>	
Хрящевська Людмила Михайлівна	доцент кафедри історії	Миколаївський державний педагогічний інститут ім. В. Г. Белінського, 1994 р., історія, вчитель історії	Кандидат історичних наук, 07.00.01 – історія України Тема дисертації: «Господарства німецьких колоністів Півдня України (кінець ХVІІІ - початок ХХ ст.)» Доцент кафедри історіографії, джерелознавства та спеціальних історичних дисциплін	19 років	<p>Основні публікації за напрямом</p> <p>1. The development of teachers' professional competence within the conditions of modernization of the educational environment // Revista Tempos E Espaços Em Educação, – 2020 –13(32). – С.1-22 (WoS)</p> <p>2. Демографічна криза та руйнація соціальної інфраструктури в українському селі у 1991-2001 роках // Емінак: науковий щоквартальник. –№ 1(17). – (січень-березень). – Т. 4. – Київ-Миколаїв, 2017. – С. 91-95.</p> <p>3. Динаміка й основні напрямки еміграційних потоків з України у 90-х рр.. ХХ ст. // Емінак: науковий щоквартальник. –№ 3(19). – (липень-вересень). – Т. 3. – Київ-Миколаїв, 2017. – С. 90-95.</p> <p>5. Мовна структура та рівень урбанізації етнічних меншин в Україні наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. // Емінак: науковий щоквартальник. Київ-Миколаїв. 2018. – № 1 (21) (січень-березень). Т. 1. 159 с.</p> <p>6. Нормативно-правове забезпечення та проблеми соціального захисту учасників антитерористичної операції та членів їх сімей // Емінак: науковий щоквартальник. Київ-Миколаїв. 2018. № 4 (24) (жовтень-грудень). Т. 2. – С. 87-91.</p> <p>7. Аналіз соціальної структури українського суспільства</p>	<p>Підвищення кваліфікації University of Finance, Business and Entrepreneurship (Sofia, Bulgaria) Сертифікат № BG/VUZF 685-2020 по темі: «Modern Teaching Methods and Innovative Technologies in Higher Education: European Experience and Global Trend» (total 180 hours = 6 credits ECTS) (02.11.2020-30.01.2021)</p>

				<p>з початку 1990-х до кінця 2001 років // Гілея: науковий вісник. – К., 2019.</p> <p>Навчально-методичні посібники</p> <p>1. Етнологія. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. – Електрон. дані. – Миколаїв: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – 220 с. ISBN 978-966-916-328-8</p> <p>2. Етносоціальні процеси в незалежній Україні: Навчальний посібник для студентів здобувачів закладів вищої освіти / Л.М. Хрящевська. – Миколаїв, «Ілліон», 2021 – 405 с.</p> <p>Науково-дослідна робота</p> <p><i>Виконавець НДР</i> «Комплексне дослідження археологічних пам'яток Нижнього Побужжя III тис. до н.е.–XV ст. (пам'яткоохоронний аспект)» (№0118U003394)</p> <p>Участь у конференціях і семінарах</p> <p>1. Етнічний вимір міграційних процесів: нелегальна імміграція в Україні // Zbiór raportów naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej «European Scientific Conference. Theory. Practice». (30.07.2017-31.07.2017). – Warszawa: Wydawca: Sp.z.o.o. «Diamond trading tour», 2017. – 80 str. – С. 60-62.</p> <p>2. Проблемні питання соціального захисту учасників антитерористичної операції на території України // SCIENCE, RESEARCH, DEVELOPMENT #8 (НАУКА, ИССЛЕДОВАНИЯ, РАЗВИТИЕ.#8 - Berlin (Берлин). – Warszawa, 2018 – 68 str. – S. 32-36.</p> <p>3. Державні гарантії забезпечення та регулювання правового статусу учасників антитерористичної операції в Україні. Colloquium-journal №22 (46), 2019 Część 3 (Warszawa, Polska). S. 47-50.</p> <p>4. Демографічні наслідки урбанізації в Україні (за даними загальних переписів населення 1959-2001 рр.). Colloquium-journal №8 (60), 2020 Część 3 (Warszawa, Polska) - S. 12-16.</p>
--	--	--	--	---

При розробці проекту ОП враховані вимоги:

- Професійний стандарт за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ Міністерства України № 2736 від 23.12.2020 р.)
- рекомендації зовнішніх стейкхолдерів та академічної спільноти (http://history.mdu.edu.ua/?page_id=5185)

1. Профіль освітньої програми
 «Середня освіта (Історія)»
 зі спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія)

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського Факультет педагогіки та психології Кафедра історії
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр середньої освіти (Історія), вчитель історії профільної середньої освіти
Офіційна назва освітньої програми	Середня освіта (Історія)
Тип програми	Освітньо-професійна
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік і 4 місяці
Наявність акредитації	
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, QF-LLL– 7 рівень, FQ-EHEA– другий цикл.
Передумови	Бакалавр, Магістр (ОКР «Спеціаліст»)
Мова викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	1 рік 4 місяці
Інтернет адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://mdu.edu.ua/?page_id=19992
2 – Мета освітньої програми	
Підготовка професіоналів здатних до здійснення педагогічної, методичної та науково-дослідної роботи інноваційного характеру в сфері історичної освіти у закладах профільної середньої освіти.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань <i>01 Освіта/Педагогіка</i> ; Спеціальність <i>014 Середня освіта</i> Предметна спеціальність <i>014.03 Середня освіта (Історія)</i>
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма орієнтована на теоретичну та практичну підготовку педагогічних кадрів для виконання фахової діяльності в закладах профільної середньої освіти, які володіють сучасними методами та технологіями організації освітнього процесу, загальними та спеціальними (фаховими) компетентностями, які формуються при опануванні програмних результатів навчання.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Програма базується на сучасних наукових знаннях про цілі та цінності педагогічної освіти та методик навчання історії. Формуються традиційні та інноваційні підходи до їх вирішення, зокрема в умовах запровадження НУШ. <i>Ключові слова:</i> вчитель, технології навчання, історія, історичні та педагогічні дослідження.
Особливості програми	Освітньо-професійна програма визначається комплексним поєднанням теоретичної та практичної підготовки на підставі традиційних та інноваційних підходів до вирішення актуальних завдань загальної

	<p>середньої освіти. Засобами поглибленого вивчення історичних та педагогічних дисциплін провідні акценти надаються виробничим практикам.</p> <p>Дана програма є єдиною в м. Миколаєві, що забезпечує підготовку вчителів історії як для закладів загальної середньої освіти області, так і для всіх регіонів України.</p>
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Магістр спеціальності 014 Середня освіта (Історія), може працювати в закладах загальної середньої освіти, закладах професійної освіти, закладах фахової передвищої освіти.</p> <p>Професіонал здатний виконувати професійні роботи відповідно до класифікатора професій ДК 003:2010 та Закону України «Про освіту».</p> <p>2320 Вчитель закладу загальної середньої освіти 2351.2 Викладач (методи навчання)</p>
Подальше навчання	Продовження навчання за програмою третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (PhD).
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання через практику, навчання на основі досліджень тощо.</p> <p>Основними формами організації навчання є: лекції (мультимедійні, інтерактивні), семінарські заняття.</p> <p>Також передбачена самостійна робота з можливістю консультацій з викладачем, e-Learning (навчання за допомогою Інтернету і мультимедіа) за окремими освітніми компонентами, індивідуальні заняття, групова проєктна робота.</p>
Оцінювання	<p>Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною рейтинговою системою відповідно до «Положення МНУ імені В.О. Сухомлинського про оцінювання знань студентів».</p> <p>Види контролю: поточний, тематичний, підсумковий, самоконтроль.</p> <p>Форми контролю: письмове та усне опитування, тестування, презентації, есе, заліки та семестрові іспити, захист звітів з практик, підсумкова атестація (кваліфікаційний іспит).</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	ІК. Здатність компетентно розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми освіти у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.</p> <p>ЗК-2. Здатність грамотно використовувати державну та іноземну мову у процесі професійної діяльності, чітко та аргументовано висловлювати свої думки, міркування,</p>

	<p>почуття; використовувати іноземні мови для одержання та оцінювання інформації в галузі професійної діяльності.</p> <p>ЗК-3. Здатність усвідомлювати на основі критичного аналізу основні світоглядні теорії та принципи у навчанні та професійній діяльності; соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми; ухвалювати оптимальні рішення; сприймати, аналізувати й реалізовувати інновації у професійній діяльності.</p> <p>ЗК-4. Здатність оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК-5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК-6. Здатність знаходити із різних джерел інформації відомості щодо методів та технологій навчання, форм організації навчально-пізнавальної діяльності суб'єктів навчання та критично аналізувати доцільність їх використання.</p> <p>ЗК-7. Здатність до продуктивного міжособистісного спілкування на основі принципів гуманізації й довіри; до ефективної співпраці у команді, до толерантного сприймання різноманітних думок, ідей; мультикультурність.</p> <p>ЗК-8. Здатність усвідомлювати соціальну значущість своєї майбутньої професії, сумлінно виконувати професійні обов'язки, дотримуватися принципів етики вчителя; здатність до саморефлексії та самовдосконалення.</p> <p>ЗК-9. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні</p>
<p>Фахові (спеціальні) компетентності спеціальності (СК)</p>	<p>СК-1. Здатність використовувати та вдосконалювати власну систему знань та вмінь з педагогіки, історичних дисциплін та методики їх навчання у професійній діяльності.</p> <p>СК-2. Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти, педагогіки та історії.</p> <p>СК-3. Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості здобувачів освіти у плануванні та реалізації освітнього процесу з вивчення історії в закладі освіти.</p> <p>СК-4. Здатність цілеспрямовано планувати, ефективно організовувати, контролювати, аналізувати, вдосконалювати власну навчально-методичну діяльність в процесі викладання історії; створювати власний педагогічний досвід, усвідомлювати систему професійних цінностей.</p> <p>СК-5. Здатність визначати актуальні наукові проблеми, планувати, організовувати та здійснювати власні наукові дослідження в галузі методики навчання історії самостійно/ у складі дослідницького колективу; здатність до продуктивного діалогу із колегами щодо вирішення навчально-методичних проблем.</p> <p>СК-6. Критичне осмислення проблем у сфері історії, освіти, педагогіки й на межі галузей.</p> <p>СК-7. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти, педагогіки, історії та розв'язувати складні задачі у</p>

	<p>мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.</p> <p>СК-8. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності.</p> <p>СК-9. Здатність вести дискусії про історичне минуле і сучасність в політичному та культурному контексті. Розробляти та реалізовувати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислювати наявні чи створювати нові знання.</p> <p>СК-10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.</p>
7 – Програмні результати навчання	
<p>Програмні результати навчання (ПРН)</p>	<p>ПРН-1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти, педагогіки та історії, методологію відповідних досліджень, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.</p> <p>ПРН-2. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.</p> <p>ПРН-3. Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності.</p> <p>ПРН-4. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти, педагогіки та історії до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію з питань історії та освіти.</p> <p>ПРН-5. Організувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних та історичних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти з історії.</p> <p>ПРН-6. Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проєкти у сфері освіти, педагогіки, історії та міждисциплінарного рівня із дотриманням академічної доброчесності.</p> <p>ПРН-7. Створювати відкрите творче освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів в ході навчання з історії.</p> <p>ПРН-8. Розробляти і викладати освітні курси в закладах профільної середньої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей.</p> <p>ПРН-9. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх, педагогічних, історичних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та</p>

	<p>релевантність.</p> <p>ПРН-10. Приймати ефективні, відповідальні рішення в сфері освіти, педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації.</p> <p>ПРН-11. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних та історичних наук.</p> <p>ПРН-12. Здатність до подальшого навчання, до стійкого саморозвитку і самовдосконалення, яке значною мірою є автономним та самостійним.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>До реалізації освітньої програми залучений професорсько-викладацький склад кафедри історії факультету педагогіки та психології.</p> <p>До викладання окремих дисциплін, відповідно до їх компетенції та досвіду, залучений професорсько-викладацький склад інших кафедр МНУ імені В. О. Сухомлинського.</p> <p>Практико-орієнтований характер освітньої програми передбачає широку участь фахівців-практиків, що відповідають напрямку програми.</p> <p>Керівник групи забезпечення та викладацький склад, який забезпечує її реалізацію, відповідає вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти.</p> <p>Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними працівниками відповідної спеціальності, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, і працюють за основним місцем роботи, становить понад 50 % визначеної навчальним планом кількості годин; які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора – понад 25 %.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Матеріально-технічне забезпечення навчальних приміщень та соціальна інфраструктура університету в повному обсязі відповідає чинним Ліцензійним умовам. В освітньому процесі використовується для проведення лекцій мультимедійне та інтерактивне обладнання, для практичних занять – обладнання лабораторії археології та етнології, спеціалізованих кабінетів історії, а також комп'ютерних класів університету.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення достатнє для забезпечення освітнього процесу у відповідності з освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Історія)» другого (магістерського) рівня вищої освіти: офіційний сайт МНУ http://mdu.edu.ua; необмежений доступ до мережі Інтернет; наукова бібліотека http://library.mdu.edu.ua/, читальні зали; віртуальне навчальне середовище Moodle; корпоративна пошта; навчальні та робочі плани; графіки навчального процесу; навчально-методичні комплекси дисциплін; навчальні та робочі програми дисциплін; дидактичні</p>

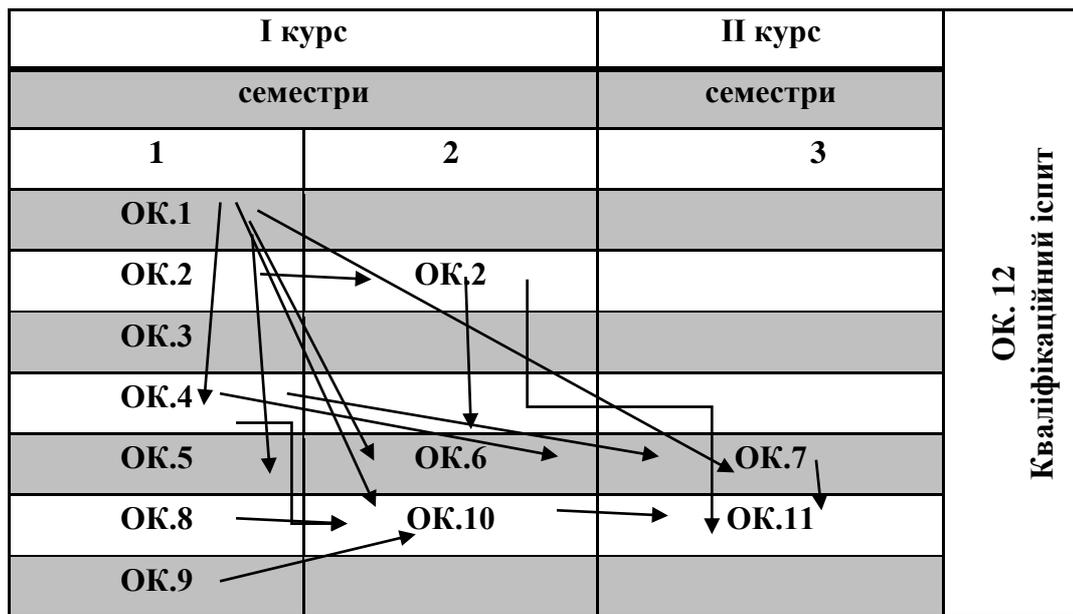
	матеріали для самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін; програми практик; критерії оцінювання рівня підготовки; пакети завдань до контролю знань (http://history.mdu.edu.ua/?page_id=5185).
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Здійснюється в рамках українського освітнього законодавства та «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського»
Міжнародна кредитна мобільність	Міжнародна академічна мобільність здійснюється відповідно до міжнародних угод, укладених між Миколаївським національним університетом імені В. О. Сухомлинського та університетами-партнерами
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	–

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота тощо)	Кількість кредитів	Семестр	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4	5
I. ОBOB'ЯЗKOBA ЧACТИHA				
1.1. HАBЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ				
OK. 01	Філософія освіти	3	1	іспит
OK. 02	Іноземна мова за професійним спрямуванням	6	1-2	залік, іспит
OK. 03	Інформаційно-комунікаційні технології	3	1	залік
Всього за цикл 1.1.		12		
1.2. HАBЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ СПЕЦІАЛЬНОЇ (ФАХОВОЇ) ПІДГОТОВКИ				
OK. 04	Сучасні освітні методики та технології у викладанні історії у профільній середній та вищій школі	5	1	іспит
OK. 05	Шкільний курс «Історія» та методика його викладання у профільній школі	3	1	залік
OK. 06	Педагогічна творчість вчителя та методика організації навчання у профільній школі	3	2	іспит
OK. 07	Нові професійні ролі і завдання вчителя в контексті концепції Нової української школи	3	3	іспит
OK. 08	Наука в історії суспільства	5	1	залік
OK. 09	Сучасна історіографія вітчизняної історії	3	1	залік
Всього за цикл 1.2.		22		
1.3. ПPAКТИЧНА ПІДГОТОВКА				
OK. 10	Виробнича (педагогічна) практика у ЗЗСО	12	2	залік
OK. 11	Виробнича (організаційно-педагогічна) практика у ЗЗСО	18	3	залік
Всього за цикл 1.3.		30		
1.4. ПІДСУMKOBA AТЕCТАЦІЯ				
OK. 12	Кваліфікаційний іспит	3	3	іспит
Всього за цикл 1.4.		3		
ВСЬОГО ЗА ЧАСТИНОЮ 1		67		
2. BИБІPKOBA ЧACТИHA				
2.1. HАBЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ				
ВБ.1.1.	Вибіркова дисципліна 1.1	5	1	залік
ВБ.1.2.	Вибіркова дисципліна 1.2	4	2	залік
Всього за цикл 2.1		9		
2.2. HАBЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ СПЕЦІАЛЬНОЇ (ФАХОВОЇ) ПІДГОТОВКИ				
ВБ.2.1	Вибіркова дисципліна 2.1.	5	2	залік
ВБ.2.2	Вибіркова дисципліна 2.2.	3	2	залік
ВБ.2.3	Вибіркова дисципліна 2.3.	3	3	залік
ВБ.2.4	Вибіркова дисципліна 2.4.	3	3	залік
Всього за цикл 2.2		14		
ВСЬОГО ЗА ЧАСТИНОЮ 2		23		
ВСЬОГО ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ		90		

2.2. Структурно-логічна схема ОП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Підсумкова атестація здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) здійснюється у формі кваліфікаційного іспиту (Історія та методика викладання історії у закладах профільної середньої та вищої освіти) та завершується видачею документа встановленого зразка про присудження здобувачу вищої освіти ступеня *магістра* із присвоєнням

освітньої кваліфікації: *Магістр середньої освіти (Історія)*

професійної кваліфікації: *Вчитель історії профільної середньої освіти*

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

**4. Матриця відповідності програмних компетентностей
компонентам освітньої програми**

	ОК.01	ОК.02	ОК.03	ОК.04	ОК.05	ОК.06	ОК.07	ОК.08	ОК.09	ОК.10	ОК.11	ОК.12
ІК	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК-1	+	+	+		+		+	+	+	+	+	+
ЗК-2		+		+		+				+	+	+
ЗК-3	+	+	+					+	+	+	+	+
ЗК-4		+	+	+	+	+		+		+	+	+
ЗК-5			+	+	+	+				+	+	+
ЗК-6		+	+	+		+	+	+		+	+	+
ЗК-7		+		+		+	+	+		+	+	+
ЗК-8	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК-9		+	+					+			+	+
СК-1	+	+		+	+	+			+	+	+	+
СК-2	+	+	+				+	+	+	+	+	+
СК-3				+	+	+		+	+	+	+	+
СК-4			+	+	+		+			+	+	+
СК-5		+	+			+		+		+	+	+
СК-6				+	+	+				+	+	+
СК-7		+	+	+		+	+	+	+	+	+	+
СК-8			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
СК-9	+			+	+	+			+	+	+	+
СК-10		+		+				+	+	+	+	+

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньої програми**

	ОК.01	ОК.02	ОК.03	ОК.04	ОК.05	ОК.06	ОК.07	ОК.08	ОК.09	ОК.10	ОК.11	ОК.12
ПРН-1	+		+	+		+	+	+	+	+	+	+
ПРН-2	+	+		+					+	+	+	+
ПРН-3		+	+	+				+	+	+	+	+
ПРН-4		+		+	+	+	+	+		+	+	+
ПРН-5				+	+	+	+			+	+	+
ПРН-6		+	+	+				+	+		+	+
ПРН-7	+		+	+					+	+	+	+
ПРН-8		+	+		+						+	+
ПРН-9		+	+		+	+	+	+		+	+	+
ПРН-10						+	+	+		+	+	+
ПРН-11										+	+	+
ПРН-12		+	+	+		+	+	+	+	+	+	+

Гарант освітньої програми

Пархоменко В.А.